

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Aktualitātes Eiropas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas 4. periodā (2021-2030)

Klimata pārmaiņu departaments

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

2022.gada 30.novembris

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Darba kārtība

1. Klimata aktualitātes (VARAM)
2. Biomasas kritēriji ES ETS ietvaros (VARAM)
3. Biomasas ilgtspējas un siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumu kritēriji (saistībā ar MK noteikumiem Nr. 686)
4. Pieredzes apmaiņa (LATbio) un diskusijas
5. ES ETS atbilstības cikls 2023. gadam (VARAM)
6. Diskusijas

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Klimata aktualitātes

Klimata pārmaiņu departaments

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

2022.gada 30.novembris

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Klimata politika pasaulē

- **ANO Vispārējā konvencija par klimata pārmaiņām (UNFCCC).**
- Konvencijas Puses, ieskaitot Latviju, 2015. gada **Parīzes nolīguma** ietvaros ir vienojušās ierobežot globālo vidējās temperatūras pieaugumu krietni zem 2°C salīdzinājumā ar pirmsindustriālā laikmeta līmeni un tiecoties temperatūras kāpumu iegrožot līdz **1.5°C** salīdzinājumā ar pirmsindustriālā laikmeta līmeni.
- Saskaņā ar **Parīzes nolīgumu** ES valstis ir vienojušās virzīties uz to, lai **ES līdz 2050. gadam** kļūtu par pirmo **klimatneitrālo** ekonomiku un sabiedrību.
- Papildus, ES valstis 2020. gada decembrī iesniedza atjaunotu nacionāli noteikto devumu (NDC), apņēmoties samazināt neto SEG emisijas par vismaz 55% līdz 2030. gadam, salīdzinājumā ar 1990. gadu
- Ar šī brīža politikām (kas ierobežo emisijas!) virzāties uz 2.8°C sasilšanu līdz gadsimta beigām, ja izpildām visus dotos solījumus tad sasilšana starp 2.4°C un 2.6°C

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

ES klimata politika un mērķi

- **Eiropas zaļais kurss** (2019) – ilgtspējīga izaugsme, klimata un vides izaicinājumus iespēja un nevis izaicinājums, taisnīga un iekļaujoša pāreja visiem.
- **Eiropas Klimata likums** (2021) – klimatneitralitāte līdz 2050.gadam

Juridiski nostiprina ES līmeņa siltumnīcefekta gāzu mērķa paaugstināšanu uz 2030.gadu (40% --> vismaz 55% samazinājums, salīdzinot ar 1990.gadu).

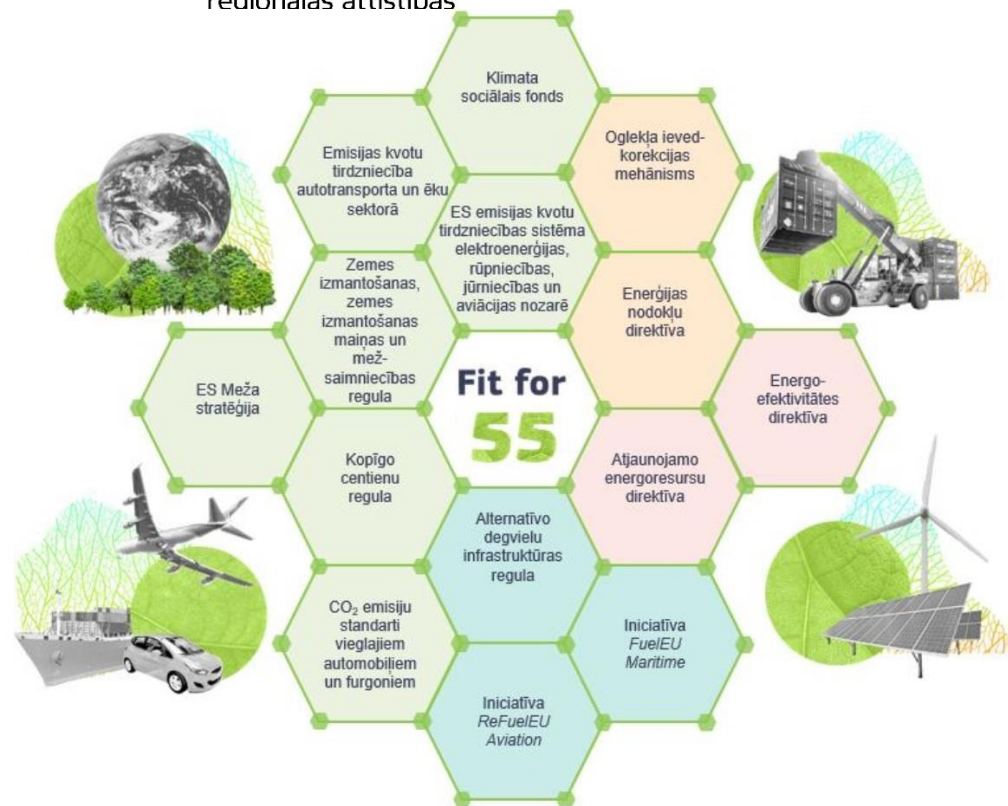
- **Fit for 55** jeb «gatavi mērķrādītājam 55%» (2021):

Tiesību aktu pakotne (tostarp arī grozījumi ES ETS), kuras mērķis ir īstenot Eiropas Savienības kopējo mērķi līdz 2030.gadam samazināt SEG emisijas par vismaz 55% salīdzinājumā ar 1990.gadu, kā arī veicināt virzību uz ES klimatneitralitāti 2050.gadā.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības

Fit for 55 jeb «gatavi mērķrādītājam 55%»

- Komisijas 2021.gada 17.jūlija paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas ekonomikas un sociālo lietu komisijai un Reģionu komitejai

“Gatavi mērķrādītājam 55 %”: ES 2030. gadam nospraustā klimata mērķrādītāja sasniegšana ceļā uz klimatneitralitāti.

- Pārskatot normatīvos aktus tiek nodrošināta līdzsvarota sistēma ES klimata mērķu sasniegšanai, kas:
  - nodrošina taisnīgu un sociāli godīgu pāreju
  - saglabā un stiprina ES rūpniecības inovāciju un konkurētspēju, vienlaikus nodrošinot līdzvērtīgus konkurences apstākļus trešo valstu uzņēmējiem
  - atbalsta ES kā vadošās pozīcijas globālajā cīņā pret klimata pārmaiņām

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Fit for 55 pakotne: ETS pārskatīšana

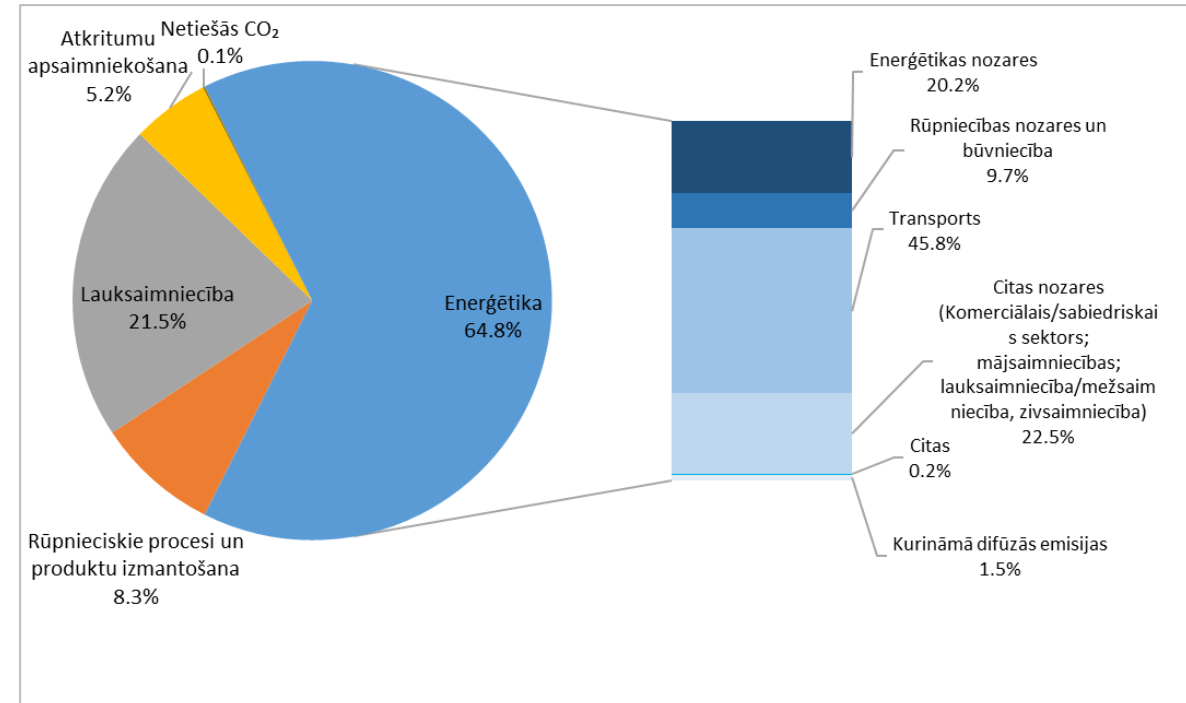
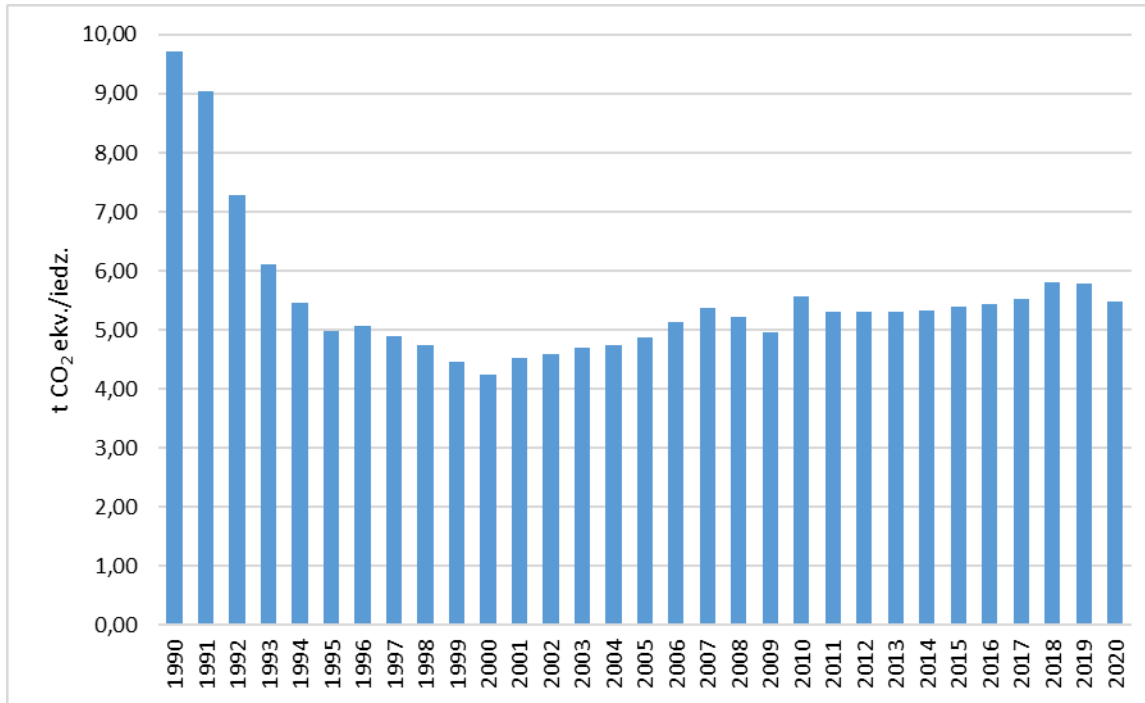
- **Padomes nostāja:** apstiprināta š.g. 28.-29.jūnija Vides ministru padomē
- **Eiropas Parlamenta (EP) nostāja:** apstiprināta š.g. 22.jūnija plenārsēdē
  - **Latvijai būtiskākais ETS pamatdarbību pārskatīšanā:**
    - vēlamies saglabāt Padomes Vispārējo pieeju par iespēju piešķirt papildu 30% bezmaksas kvotas centralizētās siltumapgādes uzņēmumiem.
    - neatbalstām EP piedāvājumu straujāk samazināt bezmaksas kvotu kopapjomu.
    - neatbalstām piekļuves ierobežošanu emisijas kvotu tirgum.
  - **ETS paplašināšana uz ēku sektoru un ceļa transportu (BRT)**
    - Esam negatīvi par EP piedāvāto divpakāpju pieeju – sākt sistēmu 2025.gadā ar komerciālā sektora dalību, kamēr mājsaimniecības dalību sistēmā uzsāk vēlāk (EP ierosinātā pieeja ir tehniski sarežģīti īstenojama).
    - Latvija kā labāku vērtē Padomes pieeju, paredzot BRT sistēmu ieviest no 2027.gada un visiem gala lietotājiem vienlaikus.
    - Akcentējam saikni starp Sociālā klimata fonda izveidi un BRT
  - **Turpinās diskusijas par noteikumu maiņu ETS aviācijai un kuģniecības nozaru iekļaušanai ETS**

Notiek politiskie
dialogi (nākošais
plānots
16.12.2022.),
turpinās sarunas
tehniskā līmenī

SEG emisijas Latvijā

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

SEG emisijas Latvija 1990.gads-2020.gads

SEG emisijas Latvijā 2020.gadā

Avots: 2022.gada siltumnīcefekta gāzu inventarizācijas kopsavilkums

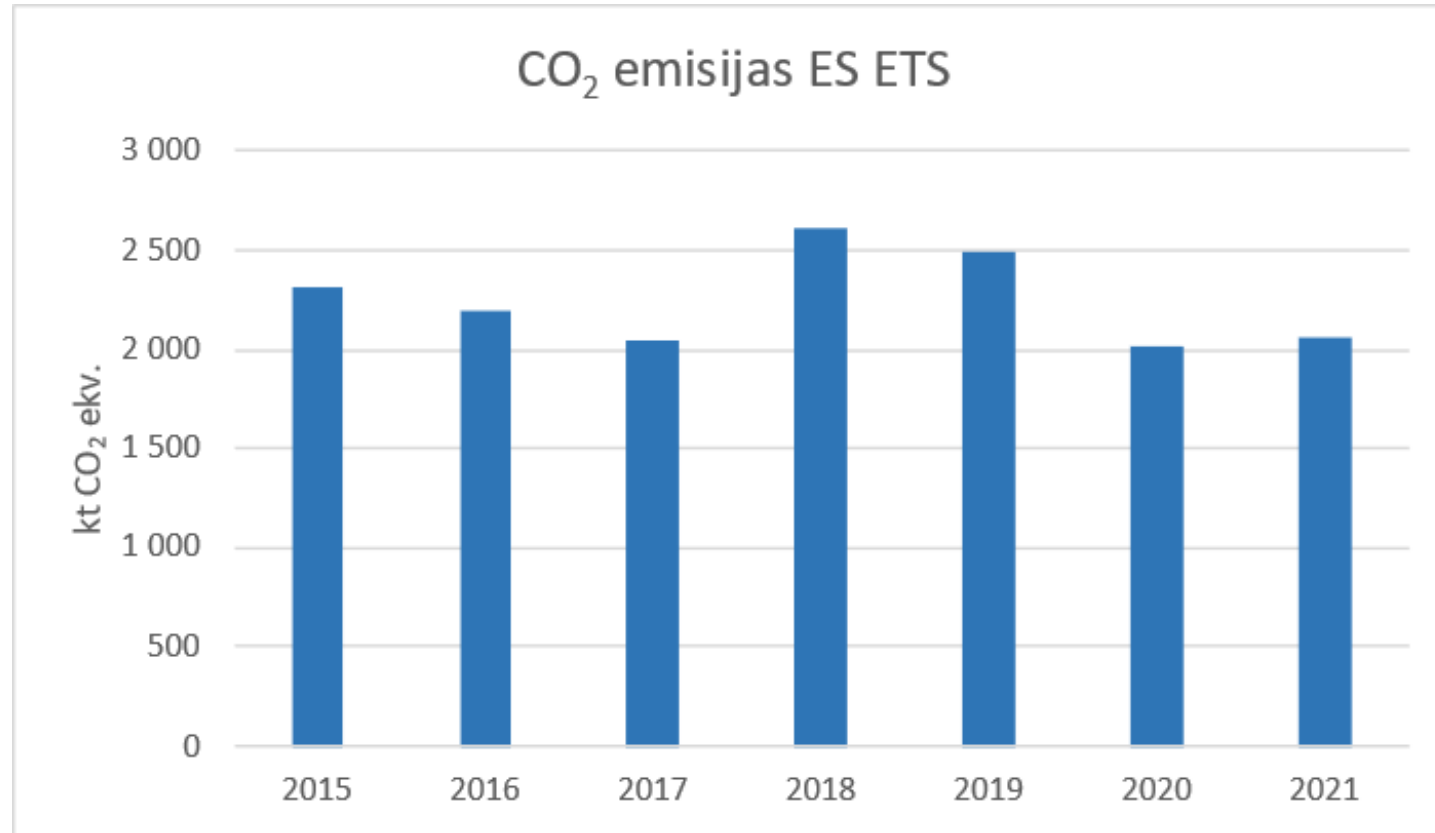
[file:///C:/Users/Lasma.Zelca/Downloads/Majas_lapai_LVGMC_2022_seginvkopsavilkums%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Lasma.Zelca/Downloads/Majas_lapai_LVGMC_2022_seginvkopsavilkums%20(1).pdf)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

SEG emisijas ES ETS sektorā Latvijā

2021. gadā, CO₂ emisijas no iekārtām Latvijā, kuras aptver ES ETS, pieauga par 2,1% salīdzinājumā ar 2020. gadu.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Kritēriji biomasas kurināmajam ES ETS

Klimata pārmaiņu departaments

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

2022.gada 30.novembris

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Galvenie Eiropas Savienības Emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas (ES ETS) normatīvie akti

- **ETS Direktīva:** [Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2003/87/EK \(13.10.2003.\), ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Savienībā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK](#)
- **FAR regula:** [Komisijas 19.12.2018. deleģētā regula Nr. 2019/331, ar ko nosaka Savienības mēroga pārejas noteikumus saskaņotai bezmaksas emisijas kvotu iedalei;](#)
- **ALC regula:** [Komisijas 31.10.2019. regula Nr. 2019/1842, ar ko nosaka noteikumus Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/87/EK piemērošanai attiecībā uz sīkāku kārtību, kā izdarāmi bezmaksas emisijas kvotu iedaļes pielāgojumi sakarā ar darbības līmeņa izmaiņām;](#)
- **AVR regula:** [Komisijas 19.12.2018. Īstenošanas regula Nr. 2018/2067 par datu verifikāciju un verificētāju akreditāciju saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK;](#)
- **MRR regula:** [Komisijas 19.12.2018. īstenošanas regula Nr. 2018/2066 par siltumnīcefekta gāzu emisiju monitoringu un ziņošanu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK un ar ko groza Komisijas Regulu \(ES\) Nr. 601/2012. Un to grozošā regula Nr. \(ES\) 2022/388.](#)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Galvenie Latvijas normatīvie akti ES ETS stacionārajām iekārtām

- Likums "Par piesārņojumu";
- Ministru kabineta 2021. gada 29. jūnija noteikumi Nr. 449 "Emisijas kvotu piešķiršanas kārtība stacionāro tehnoloģisko iekārtu operatoriem" (turpmāk – MKN 449);
- Ministru kabineta 2012. gada 13. novembra noteikumi Nr. 769 "Noteikumi par stacionāro tehnoloģisko iekārtu dalību Eiropas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā" (turpmāk – MKN 769).

**Pašlaik Latvijā ir 52 ES ETS operatori, par 5 mazāk kā
2020.gadā (ETS 3.perioda beigās)**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Atjaunojamo energoresursu un ETS normatīvo aktu mijiedarbība

- **RED II direktīva:** [Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 11. decembra direktīvas \(ES\) Nr. 2018/2001 par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu](#) nosaka, ka **sadedzinātām** biodegvielām, bioloģiskajam šķidrajam kurināmajam un biomasas kurināmajam/degvielām **jāatbilst ilgtspējas un siltumnīcefekta gāzu emisiju aiztaupījuma kritērijiem. Direktīvas 29. un 30.panta nosacījumi transponēti:**
  - **2022.gada 2.novembra MK noteikumi Nr. 686:** [Ilgspējas un siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumu kritēriji, no biomasas kurināmā ražotās elektroenerģijas kritēriji un atbilstības minētajiem kritērijiem pamatošanas, apliecināšanas un uzraudzības kārtība](#)
- **MRR regulas** (ar 2020. un 2022. gada grozījumiem) **38. panta 5. punkts** ietver prasību piemērot RED II kritērijus biomasai/biodegvielai no 2022. gada 1. janvāra. Tomēr Latvija izmanto MRR grozījumus - regulu [Nr. \(ES\) 2022/388](#), iespēju, šo punktu piemērot sākot ar **2023. gada 1. janvāri.**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

- **Emisijas, kas rodas sadedzinot biomasu ETS iekārtās, pielīdzina nullei, ja:**

biomasa atbilst RED II direktīvas 29. panta:

- ✓ **ilgtspējas kritērijiem**, kas noteikti panta 2. līdz 7. punktā;
- ✓ **SEG ietaupījumu kritērijiem**, kas noteikti panta 10. punktā.
- **Biodegvielai, bioloģiskais šķidrās kurināmajam un biomasas degvielai, kas ražota no atkritumiem un atlikumiem jāizpilda tikai SEG ietaupīšanas kritēriji**
- **Tomēr lauksaimniecības, zivsaimniecības, akvakultūras un mežsaimniecības atlikumiem ir jāatbilst abiem - ilgtspējas un SEG ietaupīšanas kritērijiem**

*MRR regulas grozījumu 38.panta 5.punkts stājās spēkā 2022. gada 1. janvārī, tomēr dalībvalstis vienojās par iespēju, šo punktu piemērot sākot ar 2023. gada 1. janvārī. So iespēju izmanto arī Latvija.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Ilgspējas un siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumu atbilstības apliecinājums

ES ETS iekārtām no **2023. gada 1. janvāra ir jāpamato, ka** to izmantotais bioloģiskais šķidrās kurināmais un biomasas kurināmais (t.sk. biogāze) atbilst ilgtspējas un siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumu kritērijiem un tādējādi **nav uzskatāms par fosilo kurināmo.**

Katrai cietās biomasas kurināmā partijai **ir jābūt:**

1) atbilstības apliecinājumam par sadedzinātā biomasas kurināmā ilgtspēju

2) un atbilstības apliecinājumam par siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumu, kas ir vismaz 70% (kas tiek aprēķināts attiecībā pret fosilo kurināmo), ja kāda no iekārtas tehniskajām vienībām uzsākusi darbību pēc 2021. gada 1. janvāra,

citādi biomasas kurināmais tiks pielīdzināts fosilajam kurināmajam.

Atbilstības apliecināšana un uzraudzība notiek 2022. gada 2. novembra MK noteikumos Nr. 686 noteiktajā kārtībā.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

MK noteikumi Nr. 686 nosaka, ka RED II Direktīvas noteiktos atbilstības kritēriju apliecināšanu nodrošina:

vienā no šādiem veidiem:

- **brīvprātīgās shēmas** ietvaros;
- **nacionālās shēmas**, kuru izveidojusi cita Eiropas Savienības dalībvalsts, ietvaros;
- **komersanta izstrādātās** shēmas ietvaros.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Brīvprātīgā shēma

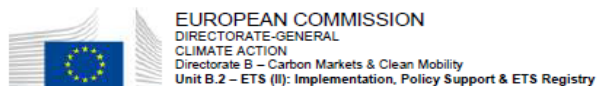
Brīvprātīgā shēma – shēma, kuras ietvaros tiek apliecināta biodegvielu, bioloģiskā šķidrā kurināmā, biomasas degvielu, biomasas kurināmā vai biogāzes atbilstība ilgtspējas kritērijiem un attiecībā uz kuru Eiropas Komisija ir pieņēmusi lēmumu par minētās brīvprātīgās shēmas atbilstību ticamības, paredzamības un neatkarīga audita standartiem, kā arī tās ietvaros izmantotās metodikas atbilstību Eiropas Savienības tiesību aktiem.

Eiropas Komisija līdz šim ir oficiāli atzinusi 14 brīvprātīgas shēmas un 1 nacionālo (Austrijas): https://energy.ec.europa.eu/topics/renewable-energy/bioenergy/voluntary-schemes_en

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Eiropas Komisijas 3. vadlīniju dokuments – “Biomases jautājumi ES ETS”

Guidance Document

Biomass issues in the EU ETS

MRR Guidance document No. 3,
Updated Version, 17 October 2022

This document is part of a series of documents provided by the Commission services for supporting the implementation of the “Monitoring and Reporting Regulation (the “MRR”) for the EU ETS (the European Union Emission Trading System). A new version of the MRR was adopted for the use in the 4th phase of the EU ETS, i.e. Commission Implementing Regulation (EU) 2018/2066 of 19 December 2018 in its current version at the time of updating this guidance¹.

The guidance represents the views of the Commission services at the time of publication. It is not legally binding.

This guidance document takes into account the discussions within meetings of the informal Technical Working Group on MRVA (Monitoring, Reporting, Verification and Accreditation) under the WG III of the Climate Change Committee (CCC), as well as written comments received from stakeholders and experts from Member States. This guidance document was endorsed by the representatives of the Member States at the Climate Change Committee by written procedure ending on 14 October 2022.

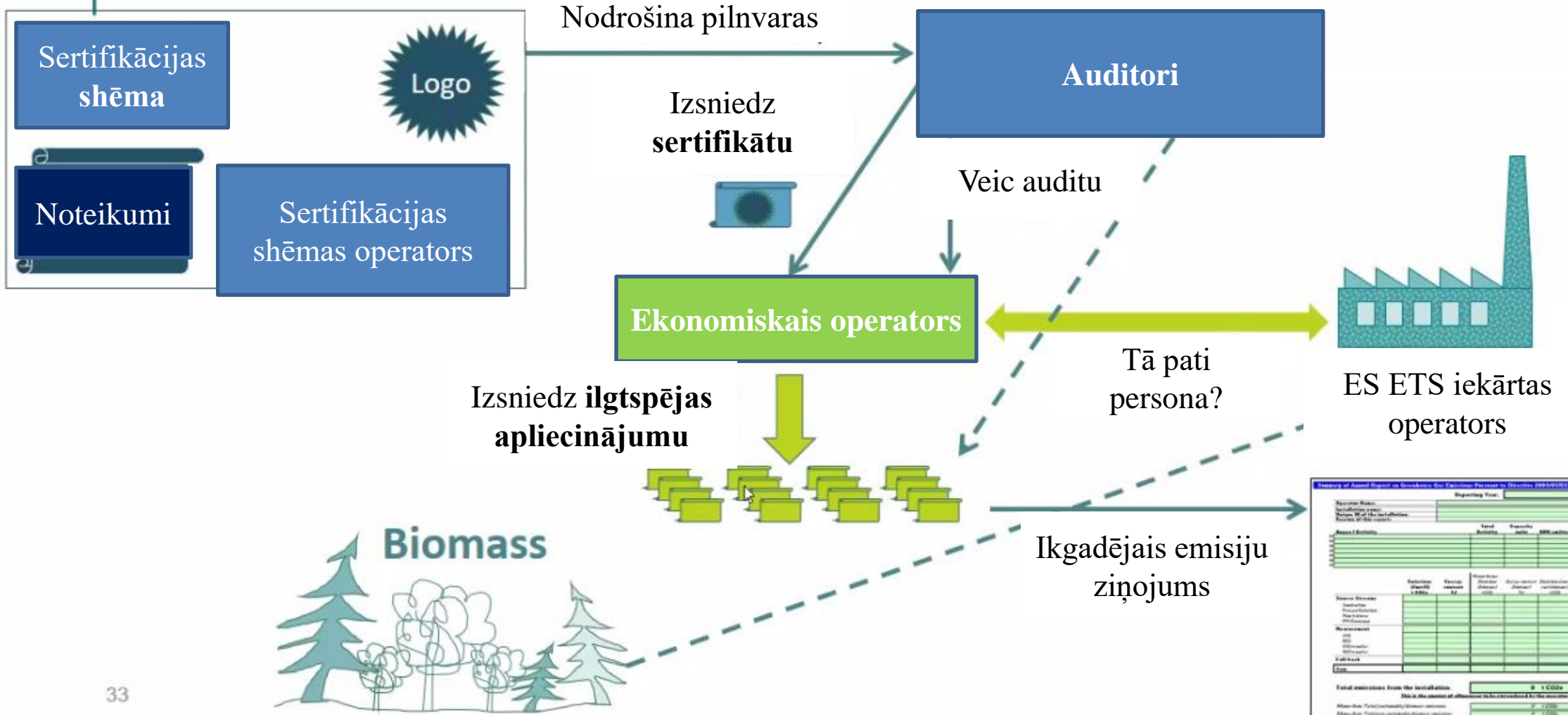
All guidance documents and templates can be downloaded from the Commission's website at the following address:

https://ec.europa.eu/clima/eu-action/eu-emissions-trading-system-eu-ets/monitoring-reporting-and-verification-eu-ets-emissions_en

➤ https://climate.ec.europa.eu/system/files/2022-10/gd3_biomass_issues_en.pdf

➤ Publicēts 2022. gada 17.oktobrī

RED II kritēriji ETS operatoriem (saskaņā ar [ETS GD3 vadlīnijām](#))

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Kurināmā avotu plūsmas

➤ **Fosilais kurināmais** – netiek piemēroti RED II kritēriji

➤ **Biomases kurināmais**

- Emisijas vērtība ir nulle, ja tiek pierādīta atbilstība RED II kritērijiem, vai ja nav jāpiemēro RED II kritērijus;
- Citādi: uzskatāms kā fosilais kurināmais.

➤ **Jaukts kurināmais**: sastāv no vismaz 2 kurināmajiem:

- Fosilā frakcija;
- Biomasa, kas atbilst piemērojamajiem RED II kritērijiem;
- Biomasa neatbilst piemērojamajiem RED II kritērijiem;

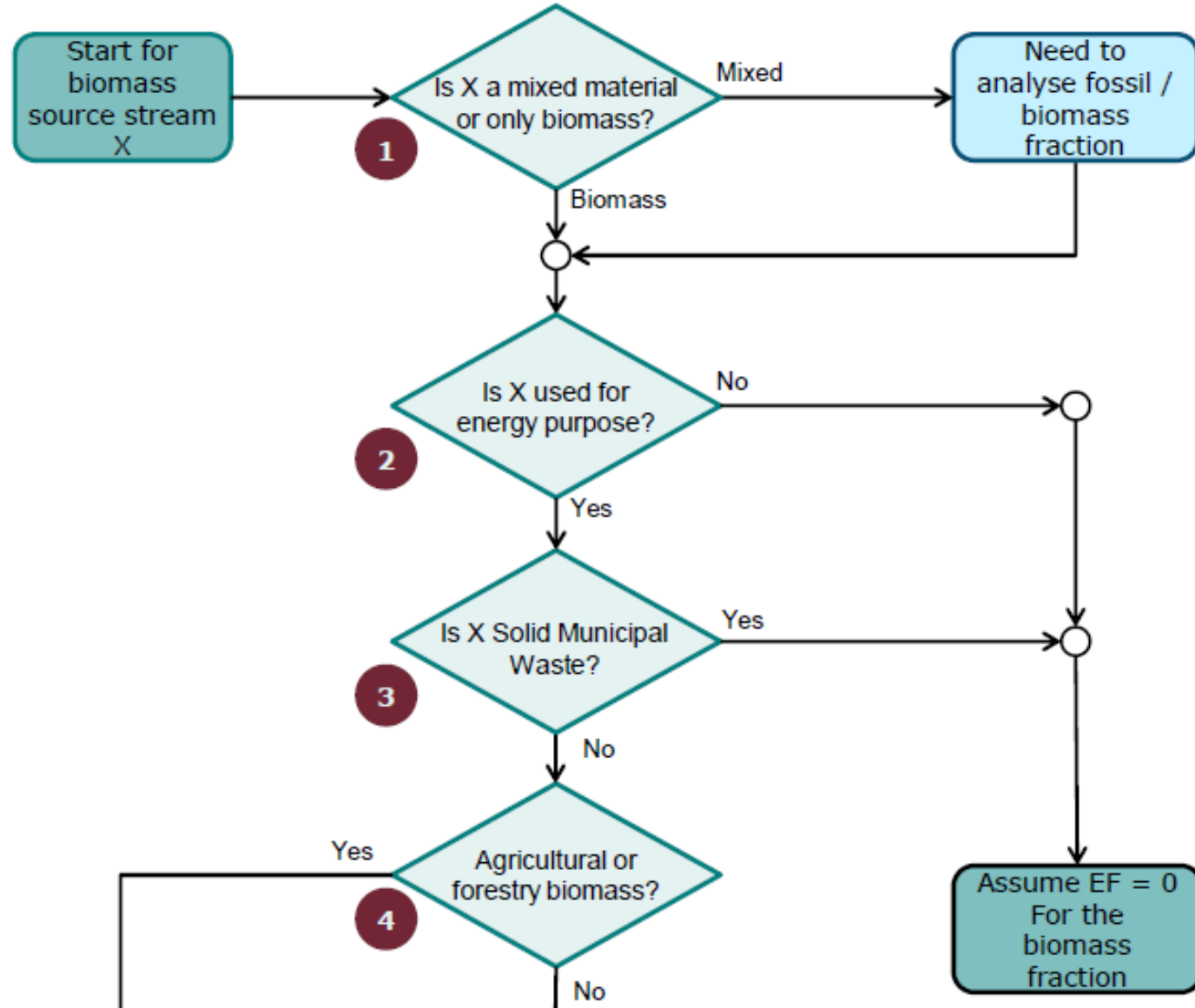
Šīs trīs daļas ir jāziņo atsevišķi ikgadējā emisiju ziņojumā.

➤ **Procesu emisijas**, bez enerģētikas mērķa – RED II kritēriji netiek piemēroti

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

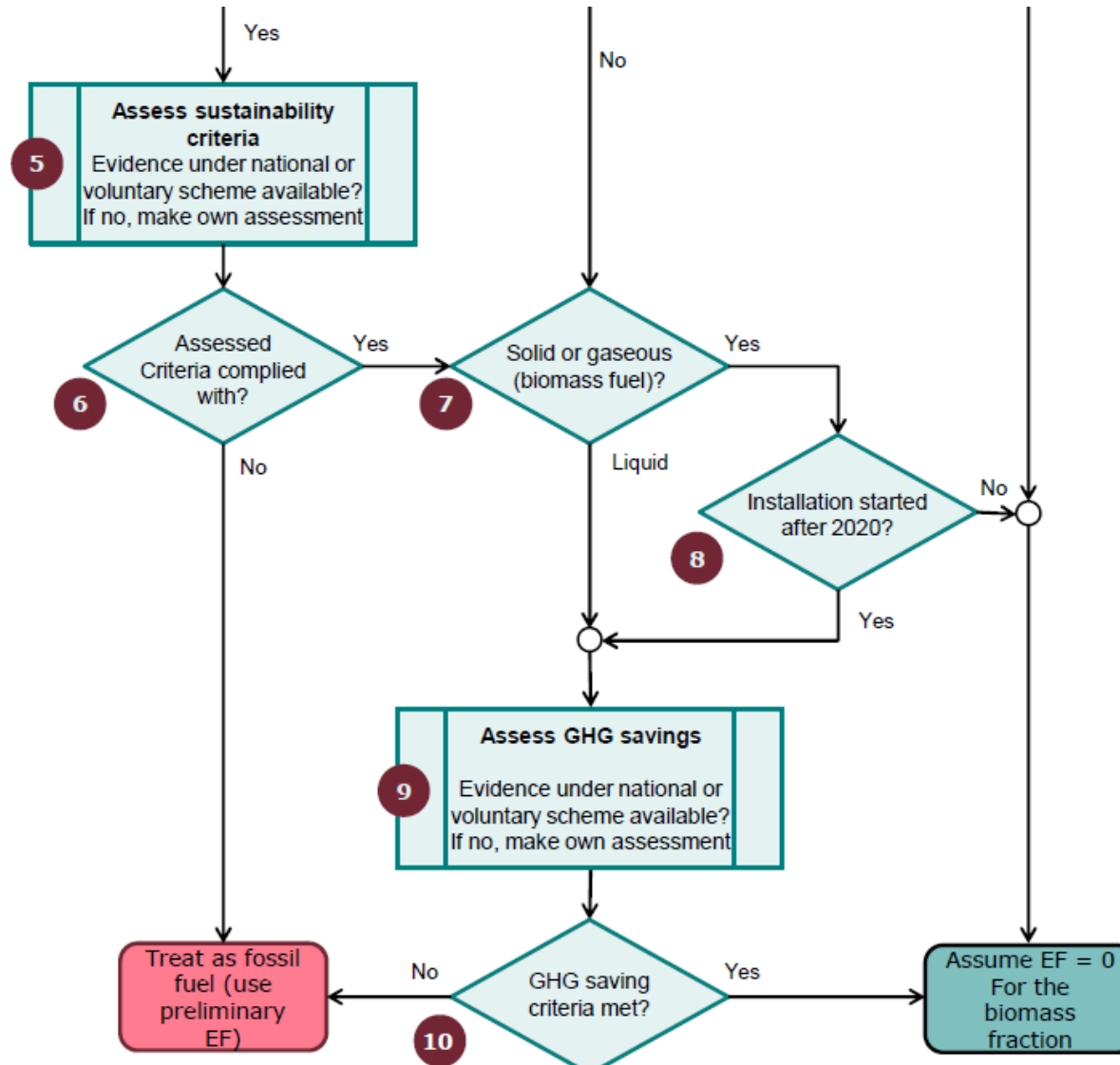
Kādi RED II kritēriji tiek piemēroti saskaņā ar [ETS GD3](#) vadlīnijām (1)?

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Kādi RED II kritēriji tiek piemēroti saskaņā ar [ETS GD3](#) vadlīnijām (1)?

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Ikgadējais SEG emisiju ziņojums (AER)- avota plūsmas:

v. ZSS:	<input type="text" value="2a"/>
vi. OxF (oksidācijas koeficients):	<input type="text" value="2"/>
vii. ConvF (pārrēķina koeficients):	<input type="text" value="Atl..."/>
viii. CarbC (oglekļa saturs):	<input type="text" value="Atl..."/>
ix. BioC (biomasas frakcija):	<input type="text" value="2"/>
x. non-sust. BioC (ilgtnespējīgi saražotās biomasas frakcija):	<input type="text" value="n. a."/>

Līmeņi spēkā no:

Šis avota plūsmas ID monitoringa plānā:

Komentāri:

ix. BioC (biomasas frakcija):	<input type="text" value="2"/>
x. non-sust. BioC (ilgtnespējīgi saražotās biomasas frakcija):	<input type="text" value="n. a."/>

līdz:

Atkritumu kataloga numurs (ja tas ir relevant):

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

ES ETS atbilstības cikls 2023. gadam

Klimata pārmaiņu departaments

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

2022.gads

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Darbības līmeņa ziņojumi 2022. gadā

- Lēmumi par kvotu piešķiruma grozījumiem nav vēl pieņemti 2 operatoriem no 52
- Darbības līmeņu izmaiņu rezultātā bezmaksas kvotu piešķiruma izmaiņas bija nepieciešamas 21 operatoram
- Salīdzinoši ar 2021. gadā iesniegtajiem ziņojumiem, ievērojami samazinājies kļūdu skaits
- Kļūdas veido:
  - neatbilstošas ieejošās/izejošās plūsmas
  - «ar roku» ierakstītas vērtības ailītēs, kur to nav paredzēts veikt
  - nepareizi ierakstīti vēsturiskie darbības līmeņi vai/un izmainītas iepriekšējā gada darbības līmeņa vērtības
  - izmantota senāka veidlapa (attiecīgi nekorektas līmeņatzīmju vērtības)

Jāizmanto datne: ALC P4_LV_lv_20210428.xls

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Atbilstības cikls 2023. gadā

- **līdz 2023. gada 20. janvārim** jāiesniedz ministrijā **provizorisku darbības līmeņa ziņojumu**, kurā iekļauta visa iesniegšanas brīdī pieejamā informācija par darbības līmeņa izmaiņām, vai par darbības daļēju vai pilnīgu pārtraukšanu.
- Līdz **2023. gada 15. martam** ETS Reporting sistēmā ir jāiesniedz verificēts ikgadējais emisiju ziņojums un darbības līmeņa ziņojums (par 2022. gadu)
- Līdz 28. februārim bezmaksas kvotu piešķiršana
- Kvotu nodošana līdz 30. aprīlim

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Izmaiņas monitoringa plānā (MP)

- Iekārtām, uz kurām attiecināma REDII biomasas kritēriju piemērošana, **jāizvērtē vai ir nepieciešamas izmaiņas monitoringa plānā (MP)**
- Ja izmaiņas **nav nepieciešamas**, MP jāmaina tikai gadījumā ja parādījušās ne-ilgtspējīgas biomasas plūsmas, kas pārsniedz atbilstošos sliekšņus vai iekārta maina kategoriju
- Ja izmaiņas **ir nepieciešamas**, operatoram jāiesniedz procedūras apraksts kā tiks nodrošināta atbilstība MRR 38. panta 5. punktam

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Informācija par ES ETS 4. periodu VARAM mājas lapā:

<https://www.varam.gov.lv/lv/eiropas-savienibas-emisiju-kvotu-tirdzniecibas-sistemas-4-periods>

Informācija ES ETS jautājumos:

e-pasts: es.ets@varam.gov.lv